

El relat, la mutació i l'auguri

El desplaçament polític i social intern que viu Catalunya, visible a tot el món arran de la manifestació de l'Onze de Setembre, és el més ambiciós procés europeu de transformació i regeneració democràtica en marxa. Malgrat els esforços de la premsa internacional per millorar la seva informació, s'ha fet evident el pes d'uns marcs conceptuals i uns prejudicis que han dificultat l'aproximació culta i rigorosa a la realitat catalana. Més val no parlar gaire del sistema mediàtic espanyol. Les seves reaccions d'aquests dies, amb poques excepcions, han proporcionat als estudiosos materials d'un valor incalculable com a exemples d'ignorància, incompetència, propaganda tergiversadora i mal periodisme. El tractament informatiu dels mitjans catalans, en canvi, ha partit del coneixement detallat del context i del procés previ que ha conduït fins a l'actual situació. I també, en determinats casos, la voluntat de recollir una certa pluralitat de fonts i de mirades. Fins i tot els mitjans més sorpresos i desconcertats pel ritme dels esdeveniments han procurat corregir rutines i abordar l'actualitat amb tots els recursos disponibles per servir el *contracte* implícit que cadascun té amb els seus lectors o amb les seves audiències. Però, limitant-nos a la sacsejada que ja s'ha produït, en portes d'unes eleccions tan importants ens falten encara preguntes i respostes. El relat encara és molt incomplet.

Primavera. El president Mas i el seu entorn ja eren ben conscients, per l'incompliment dels compromisos de l'Estat, de les dificultats que tindrien per satisfer les despeses ordinàries de la Generalitat. També de la consegüent necessitat de recórrer, més d'hora que tard, al fons de liquiditat. Simultàniament, les declaracions denegatòries de Madrid sobre un possible pacte fiscal delimitaven el camp de joc amb el PP. En aquestes condicions, a començaments d'estiu, ja devia resultar evident que no només no hi hauria pacte fiscal sinó que no es podrien aprovar els pressupostos del 2013: ni amb un PP amb qui s'haurien trencat les vies d'acord a Madrid i a Barcelona; ni amb uns grups d'esquerres que, com a mínim, exigirien un canvi en les polítiques de retallades que el govern de CiU no estaria en condicions d'acceptar.

Abans de vacances, doncs, el president i el seu govern devien tenir clara la perspectiva d'unes eleccions anticipades, amb pocs mesos de variació segons el calendari d'un pacte

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

fiscal abocat al fracàs, però que encara era enarborat com el tema estrella de la legislatura. La falta d'una oposició sòlida, capaç de convocar un ampli suport i formular alternatives per encarar la crisi, facilitava que la falta de projecte econòmic del Govern (retallades, laminació de les estructures d'estat realment existents abans de parlar –en abstracte– d'unes altres estructures d'estat, retard inversor en infraestructures, flirteig amb inversions lligades al joc com a motor de creixement...) no tingués un impacte dramàtic en les expectatives electorals. Però era dur –i segurament injust– que el “govern dels millors” hagués de reduir la legislatura a la meitat i anar a noves eleccions amb un bagatge tan migrat.

Hi havia també, mentrestant, el moviment cívic per la independència, aglutinat al voltant de l'ANC, que preparava una gran manifestació unitària per a l'Onze de Setembre: “Catalunya, nou estat d'Europa”. Malgrat la posició ferma de l'ANC, a finals d'agost i començaments de setembre CiU encara parlava d'una manifestació de suport al pacte fiscal. Fins i tot algun destacat dirigent de la coalició que en deia fàstics fins a la vigília, acabaria canviant de parer i afegint-se a la festa i a la foto. En el missatge institucional del dia 10, el president va explicar que no aniria a la manifestació però que hi seria d'esperit. Tampoc no es va comprometre a rebre, de moment, una representació de l'ANC, l'entitat convocant. Tot això, però, era fa molt de temps, el dia abans de la gran sacsejada.

La manifestació va ser formidable, impecable, i ho va canviar tot. En parlaran els llibres d'història. L'endemà, dia 12, el president Mas va modificar el to, es va expressar amb més desimboltura i va mostrar voluntat de posar-se al capdavant

d'un moviment que l'havia sobrepassat; a ell i a gairebé tothom. El dia 13, a Madrid, Mas va sorprendre amb un discurs que venia a legitimar el gir i la seva apropiació parcial del sentit de la manifestació. El dia 20, altra vegada a Madrid, després de l'escenificació de la mort anunciada del pacte fiscal, Mas ja es reivindicava com a líder d'unes propostes que no només no formaven part del seu programa de govern sinó que no havien estat mai en l'agenda política pública de CiU. En el debat de política general, al Parlament, convocant eleccions sense trigar més,

Mas ja es postulava com a líder de la transició cap a l'estat propi. Aquell president que quinze dies abans corria el risc d'anar a unes eleccions com el gran retallador, ara, després d'una gestió brillant de la comunicació pública per tots els mitjans disponibles, s'hi presentaria com el campió de la sobirania.

El John Reed dels *Deu dies que sacsejaren el món* voldria ser aquests dies a Catalunya. Dies de política i de prestidigitació. Oportunitat de gran periodisme. La majoria de candidats empolainen el discurs. Mas no ha dirigit el procés, però s'hi ha acomodat amb habilitat i audàcia; fent de la necessitat, virtut. Junqueras somriu i espera. No li cal canviar el discurs, ni el programa, ni l'agenda. No és l'escenari que havia vaticinat Carod?

A començaments d'estiu ja devia resultar evident que no només no hi hauria pacte fiscal sinó que no es podrien aprovar els pressupostos del 2013